

مقاله خود را داوری کنید

ویرایش سوم، خردادماه ۱۳۹۵

در این راهنما نکاتی ذکر می‌شود که با استفاده از آن بتوانید مقاله خود را ابتدا خود داوری کرده و ایرادات اولیه آن را مرتفع کنید؛ سپس آن را برای کنفرانس یا نشریه علمی-پژوهشی ارسال نمایید. دقت کنید که مقاله شما تمام اجزای یک مقاله استاندارد را داشته باشد و بدرستی تدوین شده باشد. در این خصوص، راهنماهای کوتاه مرتبط در وبگاه انجمن هوافضا را مطالعه نمایید.

نوآوری/دستاورد پژوهشی مقاله به عنوان نکته کلیدی مقاله و حرف اصلی آن باید به طور شفاف و دقیق در چکیده، مقدمه (بعد از پیشینه تحقیق) و نتیجه‌گیری بیان شود. لازم به ذکر است که نوآوری/دستاورد پژوهشی مقاله در سطح بین‌المللی معنا دارد و نه در سطح کشوری یا منطقه‌ای. عنوان مقاله نیز باید بر اساس نوآوری مقاله، انتخاب شود. در صورت لزوم در سایر بخشهای مقاله خصوصاً در بخش «نتایج و بحث» نیز به نوعی به نوآوری مقاله اشاره می‌شود. تصور نکنید که داور مقاله به ترتیب از ابتدا تا انتها مقاله شما را می‌خواند. ترتیب خواندن بخش‌های مقاله توسط داوران تاحدودی سلیقه‌ای است و روال واحدی نمی‌توان بیان کرد. در ادامه، یک نمونه رایج از سلیقه داوران ارائه شده است.

- داور مقاله ابتدا عنوان و چکیده مقاله را می‌خواند. انتخاب نادرست عنوان و تدوین غیراستاندارد چکیده تأثیر بسیار منفی در نتیجه داوری دارد. پس در انتخاب عنوان مقاله و تدوین چکیده باید وقت گذاشته و دقت کرد و لذا به آن به چشم چند خط از مقاله نگاه نکنید.
- در مرحله دوم، به طور معمول داور مراجع مقاله را سریعاً مرور می‌کند. اگر بخش مراجع بسیار ناقص باشد، اثر بسیار منفی در نتیجه داوری می‌گذارد. اگر تنها دو یا سه مرجع در بخش مراجع ذکر شود و فرمت مرجع‌نویسی غیراستاندارد یا بهم‌ریخته باشد، حتی ممکن است مقاله توسط سردبیر و قبل از ارسال به داوری مردود اعلام شود.
- در مرحله سوم، بخش نتیجه‌گیری خوانده می‌شود. سپس بخش «نتایج و بحث» مقاله مرور سریعی می‌شود.
- در مرحله چهارم، بخش مقدمه مقاله خوانده می‌شود. مرور پیشینه تحقیق در بخش مقدمه باید بگونه‌ای خوب، حرفه‌ای و کامل تدوین شود که به داور اثبات کند که مقاله نوآوری/دستاورد پژوهشی دارد. نحوه تدوین این بخش مقاله از نظر داور، نمایانگر تبحر نویسنده یا مبتدی بودن او (حتی از لحاظ علمی) است. بعضی از نویسندگان فقط به خاطر این که مقاله آنها شامل پیشینه تحقیق باشد، بطور پراکنده به بعضی از مراجع اشاره می‌کنند که سبب امتیاز منفی برای مقاله (و درخواست اصلاح آن) می‌شود.
- در مرحله آخر، بدنه مقاله (و همچنین سایر بخشهایی که سریع مرور شده است) خوانده می‌شود.

به دلایل فوق، بسیاری از مقالات ارسالی به کنفرانسهای داخلی بدون این که به مرحله آخر (مطالعه بدنه مقاله) برسد، رد می‌شود. دقت کنید که وظیفه داور این نیست که به افراد آموزش نحوه نوشتن مقاله را بدهد. در صورتی که مقاله شما اصلاحات زیادی نیاز داشته باشد، احتمال رد شدن آن توسط داوران/سردبیر زیاد می‌شود. در ادامه، با فرض نوآوری/دستاورد پژوهشی قابل قبول، موارد مهم دیگری در خصوص ارزیابی داوران ذکر می‌شود:

- کیفیت نگارش مقاله اهمیت زیادی دارد. کیفیت شکلها و نمودارها (و بزرگی اعداد و علائم در نمودارها) مناسب باشد.
- جملات مقاله نباید از سایر منابع کپی شده باشد. راهنمای کوتاه «برداشت اشتباه از مصادیق سرقت علمی-ادبی» را به دقت مطالعه کنید.
- علاوه بر این که ضروری است تا مقاله بطور کامل تدوین شده باشد می‌بایست حتی‌الامکان به اختصار نوشته شده باشد و از توضیح موارد اضافی اجتناب شود. این تبحر نویسنده است که بداند چگونه مقاله‌ای کامل اما خلاصه تدوین کند.
- روش ارائه شده در مقاله توسط نویسنده حتماً باید با روش/نتایج سایر محققین به صورت منصفانه مقایسه شود.
- اطلاعات بخش شبیه‌سازی عددی/نتایج آزمایشگاهی در مقاله باید بگونه‌ای باشد که توسط داور یا فرد دیگر قابل باز تولید باشد.
- نحوه صحه‌گذاری نتایج مشخص شود. حتی‌الامکان و برحسب موضوع، اعتبارسنجی با نتایج آزمایشگاهی انجام شود. هر چه نتایج بدست آمده، مهمتر و غیرمنتظره‌تر باشد، صحه‌گذاری آن باید دقیقتر، کاملتر و جامعتر باشد.
- نمودارهای مقاله باید به دقت انتخاب شود. بطور مثال، در بخش شبیه‌سازی عددی مسئله (همانند گزارش پروژه)، نیاز نیست و نباید تمام پارامترها بر حسب زمان رسم شود. سعی شود نمودارهایی تولید شود که خود حاصل تعداد زیادی اجرای کد باشد. بطور نمونه، نقاط ماکزیمم نمودارها بر حسب پارامتر سومی ترسیم شود.
- در بخش نتایج و بحث، هر کدام از نمودارها باید توضیح کافی داشته باشد. ذکر این که شکل ۴ نمودار زاویه سمت بر حسب زمان را نشان می‌دهد، کافی نیست. بطور کلی باید نسبت به رفتار نمودارها توجیه فیزیکی داشته باشید. اگر در نمودارها، رفتار نوسانی، شکستگی یا به ویژه پرش مشاهده کردید، علت آن را تشریح کنید.

سید حمید جلالی نائینی